

Asia: VN/9898/2021-75

Ehdotukset SUP-direktiivin täytäntöönpanoon liittyviksi asetuksiksi sekä uudeksi keräyspaperia koskevaksi asetukseksi

Lausunnonantajan lausunto

Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista

SUP-direktiivi ja sen soveltaminen kansalliseen lainsäädäntöön on hyvä esimerkki huonosta sääntelystä. Direktiivi perustuu tiedon sijaan uskomuksiin ja oletuksiin. Lopputuloksena on arvaamaton sekasotku ilman todellisia vaikutuksia ympäristön tilaan - eli siihen, mitä direktiivillä tavoitellaan. EU komission jäsenvaltioille jättämä tehtävä direktiivin tulkinnasta johtaa EU:n yhteinäinen sisämarkkina pirstaloitumaan kansallisiin markkinoihin, mikä heikentää EU:n kilpailukykyä.

SUP-direktiivin soveltaminen kansalliseen lainsäädäntöön on muodostunut sisällöllisesti ja ajoituksellisesti erittäin hankalasti hahmotettavaksi kokonaisuudeksi. Asiaa ei auta se, että nyt lausunnolla olevassa asetuksessa viitataan lakiesitykseen, jonka sisältö ei kuitenkaan ole vielä tiedossa.

SUP-direktiivi ja siihen liittyvät asetukset säilyttävät kuluttajakäyttäytymisen kuten roskaamisen kustannukset tuottajille. Tuottajilla ole juurikaan vaikutusmahdollisuuksia kuluttajien käyttäytymiseen, jos valistusta tai keräyspisteitä ei ymmärretä ja käytetä. Asetuksiin tulisi ehdottomasti lisätä mainita myös yksilön vastuusta ja velvollisuudesta sekä siitä mikä vaikutus sillä on roskaantumisen vähentämisessä.

Valtioneuvoston asetus muovina sisältävistä kalastusvälineistä

Ei lausuttavaa

Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista

Siivouskustannusten tulee perustua 2026 alusta lukien puolueettomiin roskatutkimuksiin, ei kuntien ilmoituksiin. Koska SUP-direktiivin tavoitteena on roskaantumisen väheneminen, on perusteltua olettaa, että kustannukset laskevat ajan kuluessa.

2 – 3 § Tuoteryhmäkohtaisten korvausten laskemisen periaatteet

On hyvä, että kunnan kokonaiskustannus määräytyy kuntien antamien ilmoitusten perusteella ensimmäisen kerran vasta vuonna 2026. Näin toimijoilla on aikaa suunnitella ja rakentaa kustannustietojen keräämisen edellyttämät seurantajärjestelmät.

Pykälää tulisi muokata seuraavasti:

1. Pykälässä 2 on syytä sanoa selkeästi, että esitetyt kustannukset ovat kokonaiskustannuksia, joista osa kuuluu

kuntien itsensä maksettaviksi. Kuntien osuus kustannuksesta selviää, kun kuntien ja tuottajien yhteisen roskien koostumustutkimuksen tulokset valmistuvat. Näin pykälässä 3 esitettyjen tuoteryhmäkohtaisten osuuksien summa ei ole 100 % pykälissä esitetyistä kokonaiskustannuksista,

2. Vuosille 2023-2025 määritetty kokonaiskustannus (4,79 euroa/asukas) on jaettu keräyskustannuksiin (3,59 euroa/asukas; 75 %) ja siivouskustannuksiin (1,20 euroa/asukas; 25 %). Siivouskustannusten osuus on pieni sekä Kuntaliiton aiempien kyselyiden että Kuntaliiton, ympäristöministeriön ja tuottajien yhdessä laatiman menetelmäraportin tuloksiin verrattuna. Menetelmäraportti indikoi, että siivouskustannusten osuus olisi 30-35 %

kokonaiskustannuksista ja aiemmat Kuntaliiton selvitykset antavat olettaa sen tuotakin suuremmaksi. Nyt esitetyllä jaolla siivouskustannukset eivät kohdennu eri tuottajille aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Siivouskustannusten osuus tulisi muuttaa 35 %:iin, joka vastaa paremmin tehtyjä selvityksiä.

Tällöin keräyskustannus olisi 3,11 euroa/asukas ja siivouskustannus 1,68 euroa/asukas.

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun asetuksen muuttamisesta

6a § Kierrätetyn muovin vähimmäispitoisuus juomapulloissa

On hyvä, ettei kierrätetyn muovin vähimmäispitoisuutta koskevaa vaatimusta säädetä tuotekohtaisena. Yhteinen, kaikkia Suomen markkinoille laskettuja juomapulloja koskeva vaatimus tuo joustoa ja tehokkuutta kierrätetyn muovin käytön lisäämiseen.

Pykälän tekstimuotoilu olisi syytä selkeyttää. Ilman perustelumuistion täsmennyksiä pykälän teksti

”...vähintään 25/30 painoprosenttia...juomapulloista...koostuu kierrätetystä muovista” voidaan ymmärtää väärin.

Direktiivin muotoilu on selkeämpi: ”...juomapullot sisältävät kierrätettyä muovia vähintään 25/30

prosenttia kaikkien jäsenvaltion alueella markkinoille saatettujen... pullojen keskiarvona laskettuna.”
TAI vaihtoehtoisesti ”...kierrätetyn muovin pitoisuus juomapulloissa on vähintään...kaikkien vuosittain Suomen markkinoille saatettujen...pullojen keskiarvona laskettuna.

19 § Seurantatietojen ilmoittaminen

Pykälän viimeisen momentin mukaan 1 momentin kohtien 1-3, 5 ja 6 tiedot on eriteltävä pakkausmateriaaleittain. Tämän vaatimuksen ei tule koskea 1 momentin kohtien 1 a) ja 1

b) tietojen (SUP-tuotteet) raportointia. SUP-pakkaukset ovat materiaaleittain eriteltyinä mukana 1 momentin kohdan 1 mukaisessa pakkausmateriaaleittain eritellyssä raportoinnissa.

19 a § Kevennetty seurantatietojen raportointi

Vähemmän kuin 50 tonnia pakkauksia vuodessa markkinoille saattaville yrityksille halutaan sallia seurantatietojen toimittaminen kevennettynä. 19 a §:n kevennettynä raportointia olisi syytä yksinkertaistaa niin, että uudelleenkäytettävien pakkausten ensimmäistä käyttökertaa ei tarvitsisi raportoida erikseen, vaan se laskettaisiin mukaan markkinoille saatettujen pakkausten määrään. Uudelleenkäytettävien pakkausten ensimmäisen käyttökerran määrä voitaisiin arvioida laskennallisesti muiden tuottajien seurantatietojen perusteella.

Pieniä yrityksiä koskeva kevennetty tuottajavastuun raportointivelvoite asettaa sinänsä yritykset erilaiseen asemaan. Kun lisäksi SUP-direktiivin vaatimaa raportointia ei voida keventää, on koko keventäminen turhaa ja tarpeetonta.

Valtioneuvoston asetus juomapakkauksista annetun asetuksen muuttamisesta

Ei lausuttavaa

Valtioneuvoston asetus keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä

Ei lausuttavaa

Säilä Antro
Suomen Pakkausyhdistys ry